

הוא נקרא "הכפר" וזה
המשפט המפורסם ביותר
It takes a whole village
to raise a child

דרוש כפר שלם כדי לגדל ילד
Чтобы вырастить одного
ребенка нужна целая деревня
تربية ولد واحد تتطلب قرية بأكملها

פרויקט אישי

לקורס מובילי דרך

בנושא:

תיקון הלב

מרים צגיה

דבר המובילה:

אני מאמינה שהשיחה האישית הינה כלי מרכזי בעבודת המורה/ המחנך לבניית קשר, אמון, חיזוק והנעת התלמיד. לשם כך צריך דיאלוג מתמיד ומובנה עם התלמיד והמורה / המחנך כחלק השגרה הלימודית של התלמיד. המטרה היא: התלמיד יאמין שהוא מסוגל להגיע להצלחה בכיתת הלימוד, להבהיר את חשיבות הלימודים לחיים בעתיד, לתאם צפיות של המורה / המחנך מהתלמיד, להציב יעדים ברורים לתלמיד והתלמיד יביע את נכונותו לעבודה קשה, לשתף פעולה כדי להגיע ליעד המאתגר כגון: 12 שנות לימוד ושאיפות לתעודת בגרות מלאה וכמובן הכנה לחיים לאחר שנות לימודיו. לשם כך יש להוביל את התלמיד להבנה כי שמדובר בהשקעה ולעמוד על מרכיביה תוך התחברות לדרשות השונות כדי הצליח. *המסר הוא ש"יש דברים קלים, יש דברים קשיים אבל אין דברים בלתי אפשריים.* רק צריך רצון עז ודביקות במטרה.

מניסיון שלי כמורה מקצועית וכמחנכת השיחה האישית עם התלמיד זה מה שעוזר לי לצור קשר אישי עם התלמידים ומונע התנגדות של התלמיד ויוצר שיתוף פעולה בלמידה. לכן הפרויקט האישי שלי עוסק בזה כדי ליצור שפה בית ספרית אחידה שתסייע לכלל המורים בבית הספר. אני מאמינה שיהיה לי את האישור של המנהל כדי לפעל את הפרויקט בשנת הלימודים תשע"ח.

רציונל התכנית:

- נוער אתגרי, שנענשו כל חייהם, חווים ענישה כאלמנות מצד המבוגרים, כמאבק כח שעליהם לנצח בו או עוד מבוגר שלא יכול לקבל אותם ומקום זה הוא מה להתאים אותם לצרכיו. לכן התנהגויות של הקשבה ודיאלוג נכון עם התלמיד תגרום לבניית הקשר, אמון, וחיזוק היחסים עם המחנך. וכך המחנך יהיה דמות משמעותי בעיני התלמיד.
- המחנך, נדרש להתחבר לעולמם הפנימי של התלמידים ולייצר עמם קשר אישי משמעותי, שיסייע לשני הצדדים במיצוי המשימה החינוכית, יש תלמידים שאנחנו לא רואים מספיק, ישנם אחרים, שלמרות ניסיונות חוזרים ונשנים, אנחנו לא מצליחים להגיע אליהם, ויש חניכים שהקשר אתם מבוסס.
- מורים מקצועיים מתבלבלים בין גבולות לענישה. ענישה היא תגובה אחרי פריצת גבול. היא אינה סימון גבול. מורה שאינו משתמש בעצמו ובסמכותו כגבול ושם את הגבול על העונש, בעצם מחליש את עצמו ופוגע בקשר. תפקיד המבוגר לסמן את הגבול ולא רק להעניש או להגיב אחרי פריצת גבולות. לכן לדיאלוג נכון עם התלמיד תביא לידי תיקון חצית הגבול תוך כדי הבנת התלמיד את מעשיו.
- דיאלוג מעצים את הקשר בין התלמידים למורים ולכל מי שמשתמש בו נכון.

רעיונות לפרויקט האישי:

1. שיחה אישית ע"י המחנך – כיום מתקיימות שיחות אישיות בין המחנך והתלמיד אך הינן נקבעות באופן שרירותי ע"פ החלטת המחנך בעקבות אירוע מסוים או על פי הזמן הפנוי שיש למחנך.

הצעה לשינוי:

1. הקדשת שעות פרטניות של המחנכים לשיחות אישיות קבועות.

2. דיאלוג של מורה מקצועי עם התלמיד.

המטרות לניהול דיאלוג

א. חמישה מסרים מרכזיים חשובים בדיאלוג:

1. הצבת גבולות ברורים ללא ענישה (עם בחירת קווים אדומים ברורים)
2. עקביות
3. שיחה אישית מעמיקה ליצירת אימון התלמיד.
4. הקשבה – במטרה להבין את התלמיד גם דרך תנועות גוף.
5. תגובה על בעיה ומתן מעני מידי.

ב. שלושה כלי מיומנות שבהם צריך להשתמש בשיחה עם התלמידים:

1. **הקשבה** – לתלמיד ומתן חשיבות לאמירות התלמיד סייעו רבות כדי להבין את התנהגות התלמיד לעומק וגייס אותו להקשבה ומודעות למעשיו.
"דיברנו על הספרות הרוסית, שאני בכלל לא מכירה אותה... טוב, אלה דיבורים של מבוגרים, אבל מה שיפה אצל קאקורו זה שהוא עושה הכול בנימוס, נעים מאוד להקשיב לו כשהוא מדבר, גם אם מה שהוא מספר לא ממש מעניין באותו רגע, כי הוא באמת מדבר איתך, הוא פונה אלייך. זאת הפעם הראשונה שאני פוגש מי שהוא שמתעניין בי כשהוא מדבר אלי: הוא לא מחכה להסכמה או לאי הסכמה, הוא מסתכל עלי כאילו הוא אמר, "מי את? את רוצה לדבר איתי? אני נהנה כל כך לשהות במחיצתך!" זה מה שרציתי להגיד כשדיברתי על נימוס, הגישה הזו שבה כל אחד מעורר בנן שיחו תחושה שהוא באמת כאן". (מתוך הספר "אלגנטיות של קיפוד", מוריאל ברברי)
 2. **דיאלוג מעצים קשר** – מתן הזדמנות לתלמיד בשיחה אישית והבנת תפיסת עולמו של התלמיד תוך כדי השיחה – ללא שיפוטיות, מתן זמן התבטאות לתלמיד על-ידי הענקת יחס אישי חם, אכפתיות, חיזוקים חייבים להצלחות התלמיד, שיקוף מצב התלמידועוד. יעזרו לתלמידים לשפר את יחסו כלפי המחנך וכלפי הצוות.
"קשר משמעותי בין מבוגר למתבגר מתווך את מציאות החיים בקהילת חינוך לשפתו הפנימית של כל חניך. הקשר כולל מספר פנים – שיחות אישיות, עשייה משותפת, חיבור לעולם הפנימי והכירות עם מציאות החניך מחוץ למסגרת החינוכית. בקשר משמעותי יש חשיבות גם להיכרות של החניכים עם עולמם הפנימי של המחנכים. הקשר לא יתרחש ללא פעולות יזומות של המחנך. במיטבו, הקשר מנותק מהקשרו – כלומר, הוא ילווה את החניך גם לאחר יציאתו של המחנך מחייו. אסור שיהיה חניך בלי קשר משמעותי עם אחד מאנשי הצוות (מתוך הספר "דרך כפר")
 3. **הצבת גבולות ברורים** – במקרה של בעיות משמעת, חציית גבולות, איחורים וכו'. יש לתת תגובות מיידיות ברורות, הבהרה מיידיית שמשהו לא תקין קרה, נחצה קו אדום לכן חייבים לעצור ולתת זמן מסוים כדי לתקן את הגבול שנחצה. רק לאחר מתן זמן לחשיבה על המעשה ניתן לקיים את הדיאלוג לתיקון הגבול שנחצה. המסר הוא שאם קלקלת אתה יכול גם לתקן.
- ג. הכנות לקראת הדיאלוג עם התלמידים:
1. **מטרות השיחה:**
 - א. תיאום צפיות ושיקוף מצב התלמיד.
 - ב. התלמיד יאמין שהוא מסוגל להגיע להצלחה בכוחות עצמו.
 - ג. הבהרת חשיבות ההשכלה בכלל ותעודת הבגרות בפרט.
 - ד. התלמיד יביע את נכונותו לשיתוף פעולה כדי להגיע להצלחה בלימודים ובחיים בכלל.
 - ה. התלמיד יבין את הגבול שחצה ויזהה את הערך שנפגע ויתקן...
 2. **מקום הדיאלוג:**

- הקדשת מקום קבוע לניהול השיחה – חדר שקט ללא יציאה וכניסה של אנשים אחרים...
 3. **מיומנות הקשבה:**
 - א. מתן תשומת לב מלאה לתלמיד.
 - ב. הקשבה במטרה להבין את התלמיד
 - ג. תפיסת התמצית, עיקרי הדברים.
 - ד. שיקוף המסר הקולי והתנועתי בהתאם להתנהגות התלמיד באותו רגע.

- ה. שיחזור מקוצר של הנאמר על ידי המורה במטרה להבין נכון את התלמיד ...
ו. שיחזור לפני שאלת השאלה.

4. שאלות מובילות המקדמות אל מטרת הדיאלוג:

- א. כיצד תדע שאתה תצליח בכל הדרישות?
ב. מה היו הישגים שלך בבכירת פעולה זו? (התלמיד רוצה לעלות לכיתה י"ב במקום להמשיך ב-י"א, לכן הוא צריך להבין את המצב – עומס בגרויות)
ג. למה שלא תנסה קודם בכיתה י"א כדי למנוע עומס מעצמך ?
ד. איל ואילו דרכים אני יכולה לעזור לך כדי להקל אלקן מבחינת ריבוי מקצועות הבגרות שאתה צריך להגשת עליהן כגו: כלי למיומנות למידה נכונה, סיכומים ועוד)?

5. מבנה הדיאלוג ומצב של חצית גבול:

- א. קראתי לך לשיחה כי עשית.....
ב. אני לא מרשה – יש להגיד זאת בתקיפות וללא משא ומתן.
ג. מסר- אתה לא רע, רק המעשה שעשית לא תקין – אמפתיה לסיבה למעשה..(עשתה את זה כי כאב לך, פחדת, היה לך קשה ועוד..).
ד. גם אם זה כואב וקשה לא מרשה לעשות כמורה...
ה. מה תעשה בפעם הבאה ש...
ו. הזמנה ללקיחת אחריות – אתה רוצה לבקש ממני משהו? האם אני יכולה לעזור לך....

6. שלב הביצוע:

מסרים ברורים:

- הצהרה: להודיע לכולם, לשדר מסר ברור: אין יציאה מהכיתות. באים לבית הספר בשביל ללמוד.
- קשר עם תלמיד הוא תנאי להצלחת הצבת הגבול.
- לא לוותר על אף תלמיד, ולא לוותר לאף תלמיד.
- להבין לעומק את התלמיד, ולעבוד על בסיס של הבנה, להסביר לו למה מתעקשים שילמד, גם אם לא ניגש לבגרות.
- להקפיד תמיד על דיבור מצמיח, לעולם לא פוגע, מזלזל או תוקף.

פעולות לצוות ניהול	פעולות למחנכים	פעולות לכלל המורים
לקבוע מס' שעות לשיחות אישיות	פורמאליות: לתעד את השיחות האישיות (ראייה נספח מס' 1)	קיום שיחות "חיזור", שיחת היכרות והצבת יעדים במקצוע..
גיוס צוות לנוכחות בחצר בית הספר, לזו צוות ניהול בחצר לאיסוף אחרון של התלמידים, שיחה עם תלמיד שנתפס בחצר בזמן השיעור...	אם תלמיד לא נוכח בשיעור – להגיב מיידית: לקחת לשיחת בירור	קיום שיחות "חיזור"- הרגשתי בחסרונך בשיעור..
לקבוע חדר לשיחות אישיות	טלפונים של מחנכים לתלמידים שלא הגיעו- על בסיס יומי. טבלת מעקב אישי לתלמיד...	"לעדכן את המחנך על היעדרות, לרשום נוכחות באופן קבוע
לקדש את זמן הפרטני של המחנכים לשיחה אישית עם התלמיד/הורי שהוזמן לשיחה עם תלמיד מחנך	להגיש את כמות השעות הדרושות לשיחות אישיות	להקדיש זמן לשיחות אישיות מתוך השיעור הפרטני...
לקבוע השתלמות בית ספרית	להשתתף בהשתלמות..	להשתתף בהשתלמות בנושא

מקיפה בנושא זה..	זה

תכנון שלבי ביצוע יישומיים :

פעולה	אחראי	לוח זמנים	הישג נדרש	תקציב
אישור התוכנית	מנהל בית הספר			
אישור סה"כ שעות שיחות אישיות	מנהל בית הספר			
השתלמות בית ספרית בנושא דיאלוג	רכז/ת פדגוגית	בתחילת שנת הלימודים מרוכז, ובמהלך השנה לפחות 4 מפגשים	יצירת שפה אחידה כלל בית ספרית + הכוונה והקניית מיומנות לשיח ...	
מעקב על תהליך הביצוע של שיחות אישיות				
יצירת טופס מעקב				

מדד ההצלחה :

- שיפור נוכחות התלמידים בבית הספר,
- שיפור נוכחות התלמידים בשיעורים,
- שיפור התנהגות התלמידים בשיעורים ובבית הספר בכלל.
- התלמיד מאמין שהצוות רוצה לסייע לו להצליח .
- התלמיד מאמין בעצמו וביכולות שלו להצליח.
- התלמיד משתף פעולה בשיח כחלק מתהליך הלמידה.
- שהתלמיד ידע לעזר במחנך גם בסיבות אישיות, משפחתיות ולא רק לימודיות...
- שהתלמיד יזום בעצמו דיאלוג עם המחנך/ המורה / ההור"י חברים כדי לפתור בעיות או לדון בנושאים השונים במקום להתפרץ או להסתגר בעצמו...

מדד הצלחה עבורי :

- יצירת קשר חייבי, מעמיק עם התלמיד המבוססת על הבנה הדדית.
- הנעת התלמיד בלמידה, ושיתוף פעולה עקבית.
- שהתלמיד ייסע בי בכל תחומי החיים שלו לאחר הלימודים.

מעגלי ההשפעה הנוספים של הפרויקט זה :

אני מאמינה שחיזוק הקשר בין התלמיד למורים ע"י שיח פתוח ומעמיק יגרום ליצירת אימון בן שני הצדדים וזה ישפעה גם על שיפור שני מרכיבים חלשים בכלי מיפוי ב' –"הצוות רואה בהפרות סדר הזדמנויות להצמחה" ו"הצוות משתמש בתגובות חינוכיות כלי לשינוי".

נספח מס' 1:

טופס מעקב לשיחות אישיות:

[illegible]

